ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಗರ ಪ್ರಾಚೀನ ಬಸದಿಗಳು

ಅವಲೋಕನ

೧ ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗರು ತಮ್ಮ ರಾಜಧರ್ಮವನ್ನಾಗಿ ಜೈನಧರ್ಮವನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಿದರು; ಎಲ್ಲ ರಾಜರಂತೆ ಅನ್ಯಧ್ದರ್ಮಗಳನೂ ಗೌರವಿಸಿದರು, ಗಂಗರು ದಾನಧರ್ಮ ಮಾಡಿದ ಘ್ರಮಾಣವನ್ನು ಉಪಲಬ್ದ ತಾಮ್ರಪಟ ಮತ್ತು ಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳ ಆಧಾರಿದಿಂದ, ನೋಡಿದರೆ ಉದ್ದಕೂ ಬ್ರಾಹಣರಿಗೆ ಅಧಿಕಲಾಭ ದೊರೆತುರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ವ್ಯಅಯುಕ್ತಿಕ ದಾನಗಳನು, ರಾಜರು ಸಾಮತಂರು ಮಾಂಡಲಿಕ–ಶ್ರೀಮಂತರು, ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಬ್ರಾಹಣರಿಗೇನೆ. ಇದು ಸಹಜ ಹಾಗೂ ನಿರೀಕ್ಷಿತ. ದಾನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವವರು ಬ್ರಾಹಣರಿಗೇನೆ. ಇದು ಸಹಜ ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ದಾನಕೊಡುವುದು ಒಂದು ಶಿಷ್ಟ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದ್ದತಿಯಾಗಿ ಪೂರ್ವಕಾಲದಿಂದಲೂ ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಗಂಗರ ಆಳಿಕೆಯೂ ಈನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವಾಗಿಲ್ಲ.

೧.೧ ಬ್ರಾಹಣರಿಗೆ (ಶೃವ, ವೃಷ್ಣೆವ) ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ದಾನಗಳನ್ನು ಅಧಿಕ ಘ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಗಂಗರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅವರು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ದೇವಾಲಯಯಗಳು ಘ್ರಾಮಾಣವನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಬೇಕು . ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ಒಟ್ಟು ದೋರೆಣೆ, ತಲ್ಲೀನತೆಯ ಮನೋಧರ್ಮ ಇವನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು.ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮುಗ್ರಿಯನ್ನು ಒಂದೆಡೆಗೆ ಸಂಚಯಿಸಿಯೇ ವಿಶೇಷಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಘ್ರಸುತ್ತ ಸಂಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಗಂಗರ ಶಾಸನಗಲ್ಲಿ ಜೈನ ಬಸದಿಗಳ ಸಂಬಂಧವಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಯತ್ತ ಒಂದು ಸ್ಥೂಲ ಪಕ್ಷಿ ನೋಟ ಹರಿಸಿದ್ದೇನೆ .

೧.೧.೧. ಜೈನ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಗಂಗರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಹದಾಯತನ, ಚೇದಿಯ ಚೈತ್ಯ,ಚೈಏತ್ಯಾಲಯ ಜಿನಭವನ, ಜಿನಾಲಯ,(ತೀರ್ತ್ಥದ) ಬಸದಿ, ವಸದಿ, –ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ನಿರ್ದೆಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗಂಗರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬಸದಿಗಳು,ಜೈನಗುರುಗಳು ,ಗಣ–ಗಚ್ಛಗಳು, ದಾನಿಗಳು,ಬಸದಿಗಳು ಇದ್ದ ಊರುಗಳು, ಬಸದಿಗಳಿಗೆ ದತ್ತಿಯಿತ್ತ ಹೊಲ–ನೆಲ ಊರು ಎಡೆಗಳು– ಇವೆಲ್ಲದರ ಅಧ್ಯಯನ ಪಿಎಚ ,ಡಿ ಅಥಾವಾ ಎಂ. ಫಿಲ್ ಪೌಢ್ರ ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವಸ್ತು. ಈ ಹಂಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವಿಸ್ತಾರವದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ದಾರಿತೆಯುವ ಒಂದು ಹಾಸು ಇದೆ; ಉಪಲಬ್ದ ಶಾಸನ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿ ,ಹರಳುಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧.೨.೧. ಈ ಸಂಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಆಚಾರ್ಯರು, ಗನ–ಗಚ್ಛ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ವಿವರಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿಲ್ಲ: ಕೇವಲ ಬಸದಿಗಳ ಒಲೇಖಗಳನ್ನು ಫ್ರಾಸ್ತಾಪಿಸಿ ಶಾಸನಗಳ ಆಕರವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗುವುದು.

೨. ಗಂಗರು ಬಸದಿಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಮರದಲ್ಲಿಯೂ, ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿಗೆಯಲೂ, ಅನಂತರ ಕಲ್ಲಿನಲೂ ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಮರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಬಸದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುಸಿದ ಉಲೇಖವೂ ಶಾಸನದಲ್ಲಿದೆ [ಎ. ಕ. ೭–೧ ಶಿವೆಮೊ.೪. ೧೧೨] .ಗಂಗರು ೪–೫ ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಮೊದಲು ಗೊಂಡು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಬಸದಿಗಳು ಶಾಸನೋಕ್ತವಾಗಿವೆ: ಆದೆರೆ ಆ ಪ್ರಾಚೀನ ಬಸದಿ ಗಳೊಂದರೂ ಉಳಿದುಬಂದಿಲ್ಲ.

೨.೧. (ಅರೆ) ತಿಪೂರು. ನೊಣಮಂಗಲ್ಲ, ವಿಜಯಮಂಗಲಂ (ತಮಿಳುನಾಡು/ ಪೆರಿಯಾರ್‌ಜಿ./) ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಗರು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದು ಇಟ್ಟಿಗೆಯ ಬಸದಿಗಳೆಂದು ಖಷವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. [**sharma, i.k: Brick Tempies of western Gangas,**

`srinidhi' –perspectives in Indian Archaeoiogy, Art and cuiture ; 1983 ;67 –83].ಅದರೆ ಆ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಬಸದಿಗಳೂ ನಾಶವಾಗಿವೆ.

೩. ಗಂಗರು ತಮ್ಮ ಕುಲಗುರು ಸಿಂಹಣಂದಿಆಚಾರ್ಯ್ರರ ಆಧೇಶಾನುಸಾರ ರಾಜ್ಯಕಟ್ಟಿದರು. ಕೊಂಗುಣವರ್ಮನು (ಸು. ೩೫೦ ೭೦) ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಸಮೀಪ ಮಂಡಲಿ ಸಾಸಿರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು, ಮಂಡಲಿಯ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ಮರದ ಚೈತ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು, ಇದೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನತಮ ಹಾಗೂ ಪ್ರಥಮ ಗಂಗರ ಬಸದಿ [ಮ್ಯ್ಆ. ರಿ. ೧೯೧೨.ಪು. ೩೦, ಪ್ಯಾರಾ ೭೦: ರಸ್ ಬಿ.ಎಲ್. ಮೈ ಸೂರು ಗ್ಯಾಸಿಟಿಯರ ,ಸಂ ೧, ೧೮೯೭, ಪು. ೩೧೧: ಎ.ಕ. ೭–೧ (೧೯೦೨). ಶಿವೆಮೊ. ೪. ೧೧೨೨.ಪು. ೧೦–೧೫]. ಇದನ್ನು ಉತ್ತರೋತ್ತರವಾಗಿ ೧೦–೧೧–೧೨ ನೆಯ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಪುರ್ಬ್ನರಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

೪. ಮುಮ್ಮಡಿ ಮಾಧವವರ್ಮನು (೪೮೦–೯೫) ವೀರದೇವ ಉಪದೇಶಾನು ಸಾರ, ಮುದುಕೊತ್ತುರ ವಿಷಯದ ಪೆರ್ಬೊಱಲಲ್ಲಿದ್ದ ಮುಲಸಂಘದ ಅರ್ಹದಾಯತನಕ್ಕೆ ಹೊಲ, ತೋಟ. ಕುಮಾರಪುರ ಗ್ರಾಮ–ಇವನ್ನು ದತ್ತಿಯಾಗಿತ್ತನು [ಎ.ಕ. ೧೦ಮಾಲೂರು .೭೩.೫ ಶಪು. ೨೦೮; **iwG:**೧೯೮೪: ನಂ ೧೦:೩೪–೩೬] ಪೆರ್ಬೊಱಲು (ದೊಡ್ಡು ಪಟ್ಟಣ) ಊರಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಬಸದಿಯನ್ನು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಕಟ್ಟಿರಬಹುದು.

೫. ಅವಿನೀತನು (ಸು. ೪೯೫–೫೫೫) ತನ್ನ ಶ್ರೇಯೋಭೀವೃದ್ದಿಗಾಗಿ ಉನನೂರ ಅರ್ಹದಾಯತನಕ್ಕೆ ಕೊರಿರುನ್ದ ವಿಷಯದ ಚೆನ್ನೆಲ್ಕರನಿ ಹಳ್ಳಿಗಳು. ಉರನೂರ ಬಸದಿಯನ್ನು ಮೂಲಸಂಘದ ಚಂದ್ರನಂದಿ ಎಂಬ ಆಚಾಅರ್ಯನ ಶಿಷ್ಯರು, ನಾಲ್ಕನೆಯಶತ್ಮಾನದ ಸುಮಾರಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ. ಇದೇ ಉರನೂರಲ್ಲಿ ಚನ್ದಿ ಅಡಿಗಳು ಕಟ್ಟಿಸಿದ

ಇನೊಂದು ಜಿನಾಲಯವಿತ್ತು, ಅದಕ್ಕೆ ಅವಿನೀತನು ೨ ಕರ್ಷಪಣ ಭಾಗದ ದಾನಕೊಟ್ಟನು.[ಎ.ಕಂ ೧೦. ಜ್ಞಾಲೂರು ೭೨ ನೊಣಮಂಗಲ (ಕೋಜಿ /ಮಾಲೂರುತಾ) ಪು.ಡ್ ೨೦೭–೦೮;iWG ೧೯೮೪:ನಂ೧೨:೪೦–೪೩]

೬. ಮಾಧವನ ಮಗ ಕೊಂಗಣ್ಯಾಧಿರಾಜನು ಅರ್ಹದೇವಾಯತನಕ್ಕೆ ಹಲವು ಹೊಲ ತರಿಜಮೀನು ತೋಟ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು. ಐದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಈ ಬಸದಿಯನ್ನು ಪಲ್ಲವಾಢ್ಧಿರಾಜ ಸಿಂಹವಿಷುವಿನ ತಾಯಿಯು, ತನ್ನ ಪತಿಯ ಕುಟುಂಬದ ಕೀರ್ತಿಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಳು. ಇದು ಯವನಿಕ (ಯಾಪನೀಯ) ಸಂಘದ ಬಸದಿ ಬನವಾಸಿಯ ಆದಿಕದಂಬರಂತೆಯೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಗಂಗರೂ ಯಾಪನೀಯ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ– ಪುರಸ್ಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು.

[ಮ್ಯ.ಆ. ರಿ. ೧೯೩೮, ಪು.೮೦–೯೦ ಶ. ಹೊಸಕೋಟೆ (ಬೆಂಜಿ/) :iWG ೧೯೮೪;ನಂ. ೧೪; ೪೮–೫೧]

೭ ಥ ಕೆಲ್ಲಿಪುಸೂರು ಚೇದಿಯ (ಚೈತ್ಯ)ವು ಕೊಡುಗೂರು ನಾಡಿನಲ್ಲಿತ್ತು;ಈ ಬಸದಿ ಯೋಜರು ಚಂದ್ರ ಸೇನಾಚಾಯರ್ಯ್ರರು. ಪ್ಲವ ಎಳಾರಸನು (ಯುವರಾಜ), ಶಿವಮಾರ ರಾಜನ (ಮುತ್ತರಸ–ವೃದ್ದರಾಜ) ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು ಈ ಚೇದಿಯಕ್ಕೆ ವಸದಿಗಾಲು ಗ್ರಾಮವನೂ, ಎರಡು ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯನೂ ತೋಟವನೂ ಮನೆಯನೂ ನಿವೇಶನವನ್ನೊ ದತ್ತಿಯಾಗಿ ಇತ್ತನು. ಗಂಜೆನಾಡಿನ ಕಣ್ಣಮ್ಮನು ಮೇಲಾಟ್ಟಾದಿಗಾಲು, ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು. ಜ್ಞಮಾರಗೊಟ್ಟೆಯಿರ್ ಎಂಬಾತನು ಇನೊಂದು ತೋಟವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.ಬಸದಿಯದೇವರಿಗೆ ಸೇರಿದ ದನಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ಮತ್ತೊಂದು ತೋಟವನ್ನು ಕೊಳಲಾಯಿತು.

[ಮ್ಯ. ಆ. ರಿ. ೧೯೨೫, ಪು.೯೦-೯೨. ೭-೮ಶ. ಕುಲಗಾಣ(ಮೃಜಿ/ಚಾಮರಾತಾ); iwG೧೯೮೪:ನಂ ೩೭:೧೪೦-೪೧.ಎ.ಕ.೪೯(ಪ) ಚಾಮರಾ . ೩೪೭. ೭-೮ ಶ. ಕುಲಗಾಣ .ಪು .೨೨೨]

೪. ಮೂಲಗಣ ನಂದಿ ಸಂಘ ಎರೆಗಿತ್ತೂರ್ಗಣ ಪುಲಿಕಲ್ಲಗಚ್ಛದ ಚದ್ರಣಂದಿಯ ಶಿಷ್ಯ ಕುಮಾರಣಂದಿಯ ಶಿಷ್ಯ ಕೀರ್ತ್ರನಂದಿ ಆಚಾರ್ಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪುರದಲ್ಲಿ ಕುಂದಾಚ್ಚಿಯು ಲೋಕತಿಲಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಜಿನಾಲಯವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದಳು. ಈಕೆ ನಿರ್ಗುಂದದ ಪರಮಾಗೂಳರಾಜನ ಮಡದಿ, ಸಗರಕುಲದ ಮರುವರ್ಮ ರಾಜನ ಮಗಳು. ಕುಂದಾಚ್ಚಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಈ ಬಸದಿಗೆ ಶ್ರೀಪುರುಷನು (೭೨೬-೭೭) ನಿರ್ಗುಂದ ವಿಷಯದ ಪೂನಳಿಯನ್ನು ಒಪಿಸಿದನು.ಅಲ್ಲದೆ. ಸಿತ್ತುಮುತ್ತಲ್ಲಿನ ಹಲವು ಹಳಿಗಳ ಹೊಲ ತೋಟ ಮನೆ ನೀವೆಶಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಯಿತು. [ಎ.ಕ. ೪, ನಾಮಂ. ೮೫;೭೭೬-೭೭ .ದೇವರಹಳ್ಳಿ (ಮೈ ಜಿ/ನಾಮಂ ತಾ)] iwG೧೯೮೪:ನಂ ೧೮೨-೪೯]

೫. ಲೋಕ ತ್ರಿಣೇತ್ರ ಮಾರಸಿಂಹನ ಸೇನಾಧಿಪತಿ ಶ್ರೀವಿಜಯನು ಜಿನಭಕ್ತ. ಈತ ಹಳ್ಳಿ ಪಟ್ಟಣ,ತೊರೆಯದಡ ,ಬೆಟ್ಟಗಳ ಮೇಲೆ,ಯ್ಟ್ವು ದ್ವಿಪಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕೆರೆಗಳ ಹತ್ತಿರ ಬಸದಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಇವಲ್ಲದೆ ಮಣೆಯಲ್ಲಿ (ಮಾನ್ಯರಗರ)ತುಂಗ ನಿರ್ಮಳ ಜಿನಭವನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು;ಈ ಬಸದಿಗೆ ಮಾರಸಿಂಹರಾಜನು ಕಿಱುವಕೂರು ಗ್ರಾಮವನ್ನು ದತ್ತಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟನು.

ಶಾಲಲೀ ವಿಷಯದ , ಶಾಲಲೀಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡಕುಂದ ಅಸ್ವಯದ ತೋರಣಾಚಾರ್ಯನ ಶಿಷ್ಯ ಪುಷನಂದಿಯ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಫ್ರಭಾಚಂದ್ರನಿಗಾಗಿ ಸೇನಾನಿ ಶ್ರೀವಿಜಯನು ಈ

ಮಾನ್ಯಪುರಜಿನಭವನನನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಈಬಸದಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರ್ ಕೆರೆಗಳ ಕೆಳಗೆ ಫಲವತ್ತಾದ ಜಮೀನನ್ನು ದತ್ತಿ ಬಿಡಲಾಯಿತು

[ಎ.ಕ.೯, ನೆಮಂ . ೬೦. ೭೯೮. ಮಣ್ಣೆ (ಬೆಂಜಿ/ನೆಮಂತಾ)ಪು. ೪೮–೪೯; **iwG**೧೯೮೪; ನಂ. ೪೯;೧೯೦–೨೦೫]

೧೨.ಶ್ರೀಪುರುಷನು ಆಳುತ್ತಿರುವಾಗ ,ಪಸಿಂಡಿ ಎಂಬ ಗಂಗವಂಶದ ನಾಗವರ್ಮನು ಗಂಗರಾಜನೆಂದು ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಈತನೂ, ಈತನ ಸಹೋದರಿಯ ಗಂಡನೂ ಮತ್ತು ಕಂದಂಬ ಕುಲ್;ಅದವನೂ ಆದ ತುಳುಗ –ಆಡಿಯೂ ಸೇರಿ, ತಗೆರೆ ಜನಪದದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಲ್ಲವಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಊರನ್ನು ತೊಳಾಗ್ರಾಮದ ಚೈತ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ದತ್ತಿಯಾಗಿ ಒಪಿಸಿದರು. ನಿರ್ಮೂಲ ಕೋಶಿಕವಂಶದ ಸಮ್ಯಗ ದರ್ಶನವಿಶುದ್ದನಾದಮಣಲ್ಲಿಮನೆ ಒಡೆಯೋನ ಎಂಬಾತನುಈ ಚೈತ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಉಂಬಳಿ ನೀಡಿದನುಇದು ಶಾಂತಿಸೇನೆ ಅಬೆಗಳು ಇತ್ತುದು ಮತ್ತು ಪೆರ್ಬ್ಬಾಲಿ ಉಂಬಳಿ ನಮೊಜಿನೇಭ್ಯ: ॥ ಎಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿದೆ.

[ಮೈ .ಆ .ರಿ.೧೯೨೦, ಪು೨೩. ೮ಶ. ನರಸಿಂಹರಾಜಪುರ :**iwG**೧೯೮೪ :ನಂ ೭೧; ೨೫೩ ೫೫]

೧೩. ಶಿವಮಾರನ (೭೮೮–೮೧೬) ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿಟ್ಟರಸ (ವಿಷ್ಣುರಾಜ)ನು ಸಿಂದನಾಡು ಎಣಾಸಿರಕ್ಕೆ ಎಱು (ಒಡೆಯ) ತನದಿಂದ ತಗರೆನಾಡು ಎಪ್ಪತ್ತನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಟ್ಟರಸನು ತೊಳರ ಊರಿನ ಚೇದಿಯಕ್ಕೆ (ಬಸದಿ) ಕರಿಮಣ್ಣಿನ ಹೊಲವನ್ನು ದತ್ತಿ ನೀಡಿದನು. ವಿಟ್ಟರಸನು ಕಾದಂಬ ರಾಜಾರ್ಹ್ ಮಾಧವೇಂದ್ರನ ಮಗ.

[ಮೈ.ಆ. ರಿ. ೧೯೨೦ ,ಪು. ೨೪ .೯ಶ ಸಿಂಹನಗೆದ್ದೆ ನರಸಿಂಹರಾಜಪುರ; **iwG**;೧೯೮೪;ನಂ. ೮೫;೨೭೪–೭೫]

೧೪. ಶಿವಮಾರನ – ಅವರಾ ಮಾಮಗಳಾದ ವಿಜಯಶಕ್ತಿ ಅರಸನು ದ್ವೇವಿಗೆಱೆಯ ಕೆಳೆಗೆ ಆರು ಗಂಡುಗ ವೆದೆ ಮಣುಮಾ (ಬಿತ್ತನೆಹೊಲ), ಕೊಳನುಂಶಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಳಿಯುಮಾ ಮುದಮೀರಿಯ ಉಂಚಮುಂ (ದ್ಯಾನ ಸಂಗ್ರಹ) .ಮೂಳಿವಳ್ಳಿಯ ಚೇದಿಯ (ಚೈತ್ರ್ಯ)ಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟರ [iwG;೧೯೪೪; ನಂ ೮೬,೯ ಶ; ೨೭೬–೭೭]

೧೫. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಚಿಕ್ಕಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರ ಬಸದಿಯ ವಾಯವ್ಯದಕಡೆ ಶಿವಮಾರನು ಬಸದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು [ಮೈ ಆ. ರಿ. ೧೯೧೧ಪು. ೩೩,೯ ಶ, iwG;೧೯೮೪ ; ನಂ .೮೮; ೨೭೯; ಎ.ಕ.೧೧(ಪ) ೧೪೦ (೪೧೫) ಪು. ೮೬] ಅಲ್ಲದೆಶಿವಮಾರನು ಒಂದು ಬಸದಿಯನು ಕುಮ್ಮಡವಾಡದಲೂ (ಬೆಳಗಾವಿಜಿ/)ಒಂದು ಕೊಯಿಲ್ ಬಸದಿಯನ್ನು ಹೆಬ್ಬಲಗುಪ್ಪೆಯಲೂ (ಮಜಿ/) ,ಒಂದು ಚೇದಿಯವನ್ನು ಮುಳಿವಳ್ಳಿಯಲೂ ಕಟ್ಟಿಸಿಸ್ದನು.

೧೬. ಸತ್ಯವಾಕ್ಯಕೊಂಗುಣವರ್ಮ ಪೆರ್ಮಾನಡಿ ರಾಚಮಲ್ಲನು (೮೭೦–೯೦೭) ಫಾಲ್ಗುಣ ಮಾಸದ ಶ್ರೀ ಪಂಚಮಿ ಹಬ್ಬದಂದು ಪೆಣೆಗಡಂಗದ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಜಿನಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಿಳಿಯೂರು, ಬೆದ್ದೊಱಗರೆಯ ಪನ್ನಿರ್ಪ್ಪಳಿ– ಎಂಬೆರಡು ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ದತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟನು . ಶಿವನಂದಿ ಸಿದ್ದಾ ಂತ್ತಿದೇವನ ಶಿಷ್ಯ ಸರ್ವಣಂದಿ ದೇವನು ಈ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದನು

[ಎ. ಕ. ೧, ೨. ೮೮೮.ಬಿಳಿಯೊರು (ಕೊಡುಗುಜಿ /ವಿರಾಜಪೇಟೆ ತಾ); ಎ.ಕ .೧ (ಪ) .೯೬; iwG೧೯೮೪;ನಂ .೧೦೬;೩೨೫–೨೬].

೧೭. ಪೊಳದ ತೇನಂದಾಕ ಗೆಳೆಯರ್ ಕಣ್ಣಮಂಗಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು (ವ) ಬಸಸ್ದಿಯನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೦೨ ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಿ ಹೊಸ ತೋಟಗಳನೊ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯನೂ ದತ್ತಿಬಿಟ್ಟರು ಉತ್ತನಿಂದಿಪುರಿಯ ಕಡುಹುರ ಭಟಾರನಶಿಷ್ಯಮಂಡಲಭಟಾರನ ಶಿಷಿಂತಿ ಕಮುಂಗಜಿ ಕಂತಿಯರಿಗೆ ಈ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ವಹಿಸಲಾಯಿತು.

ಸಿೂತ್ತಿರುಉರು ತ್ರಮುಖ ಪಉದುಮ್ಮರ್ಯ್ಯು ಪಉಗ ಶ್ರೀಪಪ್ರ್ಮರ್ಯ್ಯನು ಕೊಣ್ಣ ಪಉಗಲದಲ್ಲಿ ಇಸಿೂಂದು ಬಸದಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು, ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಬಸದಿಯ ಹಿತ್ತಲ ಹಿಂಬಾಗದ ತೋಟವನೂ ತಿೂಬಿಲದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಕಿೂಳಗಿ ಬೀಜವರಿ ಹೊಲವನ್ನ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು ಈಕಿೂಣ್ಣಮಂಗಲದ ಬಸದಿಗಿ ಎಳಸಿೂಮ್ಮಡ್ಡಿರು ಪಉನಾದ ಅಯ್ಯಪ್ಪ ಸಿೂಮ್ಮಯ್ಯನ್ನು ತುಬಿೂಲದಲ್ಲಿ ಷಡುಮಣದು ತಿಂಗಿನ ತಿೂಟವನೂನಾಲ್ಕು ಕಿೂಳಗ,ಬತ್ತದ ಹೊಲವನೂದಾನ ಮಾಡಿದನು

[ಎ. ಕ. ೧೦, ಕೋಲಾರ. ೯೦. ೯೦೨–೦೩. ಜ'ರ್ಸಾಪುರ (ಕೊಜಿ /ತಾ) ಪು. ೨೪–೨೫; **iwG;**೧೯೮೪;ನಂ ೧೦೭,ಪು. ೩೨೭–೩೩]

೧೮. ತನ್ನ ತಾಯಿ ಕಲ್ಲಬ್ಬಾಳು ಮಾಡಿಸಿದ ಬಸದಿಗೆ ಪೂಜಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾರಸಿಂಹನು (೯೬೨–೭೪) ಕೊಂಗಲ್‌ನಾಡಿನ ಕಾದಲ್ಲೊರನ್ನು ಸೂರಸ್ತಗಣದ ಏಳಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಕಲ್ಲಬೆಯು ಚಾಳುಕ್ಯರ ಸಿಂಹವರ್ಮ ಅರಸನ ಮಗಳು.ಜಯದತ್ತರಂಗ ಬೂತುಗ ॥ ಅರಸನ ರಾಣಿ. ಕಲ್ಲಬ್ಬಾಳು ಮಾಡಿಸಿದೆ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಗಳೂ ಇದ್ದುವು ; ಸುಧಾಚಿತ್ರ ಚಿತ್ರಾದಿ ಪೂಜಾರ್ಥಂ (ಸಾಲು: ೧೫).

[ಎ.ಇ. ೩೬,ಪು .೯೭–೧೧೦.೯೬೨. ಕಾದಲೂರು (ಧಾಜಿ/ತಾ); ಎ . ಆರ್.ಐ. ಎಸ.ಇ.೧೯೩೪–೩೪. ಎ–೨೩. ೯೬೨; **iwG** ;೧೯೮೪;ನಂ. ೧೩೯: ೪೩೩–೪೮]

೧೯ ಅಷಾಢ–ಕಾರ್ತಿಕ –ಫಾಲ್ಗುಣ ಮಾಸದ ನಂದೀಶ್ವರ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಪೆಗ್ಗದೂರಿನ ಬಸದಿಗೆ, ಪೆಗ್ಗದೂರು ಮತ್ತು ಪೊಸವಾಡಾಗ ಹಳಿಗಳನ್ನು ಅನಂತವೀರಯ್ಯ್ ನಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡಲಾಯಿತು. ಅಭ್ಯಂತರ ಸಿದ್ದಿಯಾಗಿತ್ತ. ಈ ಪೆಗ್ಗದೂರು ಬಸದಿಯ ಶಾಸನ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಚಂದ ನಂದಿಯಯ್ಯುನು ರಚಿಸಿದನು.

[ಎ. ಕ.೧. ೪.೯೭೮,ಪೆಗ್ಗೂರು (ಕೊಡಗು ಜಿ/ ವಿರಾಜ ಪೇಟೆ ತಾ); ಎ.ಕ. ೧(ಪ) ೯೮;**iWG**;೧೯೮೪;ನಂ ೧೪೮ ;೪೬೫–೬೬]

೨೨. ನನ್ನಿಯಗಂಗ ಬೂತುಗ ಪೆರ್ಮಾಡಿಯು ತನ್ನ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ತಟ್ಟಿಕೆಱ ಬಸದಿಗೆ ಊರಿನ ಕೆರೆಯ ಕೆಳಗಿನ ತರಿಜಮೀನನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದನು. ಆತನ ಪಟ್ಟ ಮಹಾದೇವಮಿಯೊ ಈ ತೀರ್ಸ್ಥದ ಬಸದಿಗೆ ಕಾಣಕೆಯನೂ 'ನಾಡ್ಗೊಗ್ಗ್ಗಳೂಳು ಪಣವಂ ಕೊಟ್ಟರ್' ಈಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಾಣೂರುಗಣದ ಆಚಾರ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ದಾಖಲಿಸಿದೆ.

[ಮೈ .ಆ. ರಿ.೧೯೨೩. ೧೧೩ .೧೦ಶ. ಈಚವಾಡಿ (ಶಿವಮೊಜಿ/ತಾ)ಪು. ೧೧೪–೧೫ **iwG**;೧೯೮೪;ನಂ .೧೫೦;೪೬೮–೭೦]

೨೧. ಮಾಧವ ಮಹಾಧಿರಾಜ (ಸು. ೪೦೦–೪೦) ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣವರ್ಮನ ಮಗ ಸಿಂಹವರ್ಮ (ಹರಿವರ್ಮ ,ಸು.೪೪೦–೬೦) ಆಳಿಕೆಯ ಶಾಸನ ವಿರವ : ಸಿಂಹಹವರ್ಮನ ರಾಜಪ್ರಿಯಾ ನರ್ತಕಿಯಾದ ನಂದವ್ವಾಳು ಸಮ್ಯಗ ದರ್ಶನ ಯುಕ್ತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಈಕೆ ಓಂಧು ಅರ್ಹದಾಯತನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದಳು(ಸ್ವಕೃತಾಯ) ;ಇದು ಮೂಲ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ

ಬಸದಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅರಸನ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಈಬಸದಿಗೆ ಒಂದು ತೋಟವನ್ನು ನೀಡಿದಳು; ಈತೋಟವನ್ನು ಐನೂರು ಕಾರ್ಷಪಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಾಕರಾಲಾದೀಪತಿಯಿಂದ ಕೊಂಡದ್ದಳು. ನಂದಾವ್ವಾ ಕಲಾವಿದೆಯ ಕಾದಲನಾದ ಸಿಂಃಜರಾಜನೂ, ತನ್ನ ಎಂಟನೆಯ ವರ್ಷದ ಆಳಿಕೆಯಂದು. ಪೇರೂರಿನ ರಕ್ತ ತಡಾಗದ ನೀರಿಂದ ಉಳುಮೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ನೀರಾವರಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ,ನಾಲ್ಕು ಕಂಡುಕ ಬೀಜವರಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟುನು. ಇದು ಒಂದೊವರೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಷದಷ್ಟು ಹಿಂದಿನ ಬಸದಿ ರಕ್ತ ತಟಾಕ ಎಂಬುದು ಕನಡದ ಕೆಂಪುಕೆರೆ ಎಂಬುದರ ಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪ.

[**iWG** ; ೧೯೮೪; ನಂ ೧೫೫. ೫ ಶ.; ೪೭೬–೮೨. ಪೇರೂರು (ತಮಿಳು ನಾಡು: ಕೊಯವತ್ತೂರು ಜಿ/ತಾ)]

೨೨. ನೊಳಂಬವಾಡಿ ೩೨,೦೦೦ ದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದ ಕೋಗಳಿ–೫೦೦ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣವಾದ ಕೋಗಳಿಯು ಜೈನ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಕೋಗಳಿಯತೀರ್ಥ ಎನಿಸಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಗಂಗರ ದುರ್ವಿನೀತನು. (ಸು. ೪೯೫–೫೩.೫) ಒಂದು ಬಸದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು;

ಇದು ದುರ್ವ್ವಿನೀತನಿಂದಂ
ಮೊದಲೊಳ ಬಸದಿಯಿಂದ ನಾಡ ಮತ್ತರಘಳೆಯಂ
ವಿಡಿತಯಶರಿಂದ್ರ ಕೀರ್ತ್ರಿಗ
ಉದಿತೋದಿತಮಾಗೆ ಮಾಡಿದರ ಕೋಗಳಿಯೊಳ ॥

ಇಂದ್ರ ಕೀರ್ತಿ ಮುನೀಂದ್ರನು ಈ ಬಸದಿಯ ಮಾಣಗಳ ಓದಿಗಾಗಿ ಒಂದು ದತ್ತಿಯನ್ನು ಇತ್ತನು. ಕೋಗಳಿಯು ಜೈನ ಘಟಿಕಾ ಸ್ಥಾನವಾಗಿತ್ತು.

[ಸೌ. ಇ. ಇ. ೧, ನಂ ೧೮೮-೧೯೬; ಸೌ. ಇ.ಇ-೧ ೩೪೬, ೩೪೭. ೧೧೭೩. ೧೨೨೦; ಅದೇ, ೧೧೭, ೧೦೫೫ಕೋಗೆಳಿ (ಬಳಾಂಜಿ/ಹಡಗಲಿ ತಾ)] ಕ್ಯು. ಆ್. ಎಂ. ಎಸ. ಸಂ. ೩೬ಪು. ೧೨೬-೩೩]

೨೨. ಮುಷ್ಕರನು [೫೩೮- ೮೬] ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕರ ಬಸದಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದು ಮಾಡಿಸಿದವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದನು.[ಎ.ಕ. ೭(ಪ)ಮದ್ದೂರು. ೧೦೦. ಪು.೩೧೨]

೨೪. ಎಱಗಂಗ ನೀತಿಮಾರ್ಗ ಪೆರ್ಮಾನಡಿಯು (೯೦೭-೨೧) ಅರೆ ತಿಪ್ಪೂರು ತೀರ್ಥ(ಕನಕಗಿರಿತೀರ್ಥ) ದಲ್ಲಿ ಬಸದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು, ಮಾಡಿಸಿದವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದನು

[ಎ.ಕ.೭(ಪ) ಮದ್ದೂರು,.೧೦೦.ಪು.೩೧೨]

೨೫. ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಪೆರಿಯಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿಜಯಮಂಗಲಂ ಎಂಬ ನಗರಲ್ಲಿ ಗಂಗರು ಮಾಡಿಸಿದ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಬಸದಿಯಿದೆ. ವಿಜಯಮಂಗಲವು ಜೈನ ವ್ಯಯಾಕರಣ ಪವಣಂದಿ (ನನೊಲ್ಕ ಕರ್ತೃ)ಹುಟ್ಟಿದೂರು.ಇಲ್ಲಿನ ಈ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಬಸದಿಯಿದೆ. ವಿಜಯಮಂಗಲವು ಜೈನ ವೈಯಾಕರೆಣ ಪವಣಂದಿ (ನನೂಲ್ ಕರ್ತೃ) ಹುಟ್ಟಿದೂರು. ಇಲ್ಲಿನ ಈ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಸುವಿ ಖ್ಯಾತ ಗೊಮ್ಮಟಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ ಚಾಮುಣ್ಡರಾಯನ ತಂಹಿ,ಪುಲ್ಲಬ್ಬೆಯು ಸಲೇಖನದಿಂದ ಮುಡುಪಿದಳು; ಇಲ್ಲಿಯ ಶಿಲದಲ್ಲಿ ಪುಲ್ಲಬ್ಬೆಯು ಪದಾಸನಹಾಕಿ ಕೈ ಮುಗಿದು ಕುಳಿತಿರುವ ಭಂಗಿಯ ಮೂರ್ತಿಯಿದೆ.

[shama,i.k.Bricktemples of westem Gangas, srinidhi, 1983,pp. 293-98]

೨೯.	ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನವಿಲ್ಗುಂದ ತಾಲೂಕಿನ (ಅಣ್ಣಗೇಱ)ಯಲ್ಲಿ ಗಂಗರ ಬೂತುಗ ೧೧(೯೩೮–೬೨)ಮಹಾಮಂಡಲೇಶನು ಜಿನೇಂದ್ರಮಂದಿರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಬೂತಗನ. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣನ ಭಾವನಾಗಿದ್ದನು.

ಶ್ರೀವಸುದೇಶ ಬಾವಂ
ರೇವಕನಿರ್ಮ್ಮಡಿಯ ವಲ್ಲಭಂ ಬೂತಗನಾ
ತಾವಗತ ಸಕಳ ಶಾಸ್ತ್ರ ನಿ
ಛಾಮಿಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ ಗಂಗಮಣ್ಡಲನಾಥ(ಂ) ॥

ರೂಡಿಗೆ ರೂಡಿನೆತ್ತೆ ಸೆದ. ಬೆಳ್ವಲದೇಶಮನಾಳ್ದ ಗಂಗಪೆ
ಮ್ಮಾ ರ್ಡಿಗಳಿಂದಮಣ್ಣಗೆಱ ನಾಳ್ಕೆಱವಟ್ಟೆನಿಸಿತ್ತು ನಾಡನಾ
ಡಾಡಿಗಳುಂಬಮೆಂಬಿನೆಗೆಗಮಾ ಪುರದೊಳು ಜಯದುತ್ತರಂಗಪೆ
ರ್ಮಾಡಿಯಿನಾಯ್ತು ಬೂತುಗ ನರೇನ್ದ್ರನಿನಲ್ಲಿ ಜಿನೇಂದ್ರಮಂದಿರಂ ॥
ಸಂಗಮಾಗೆ ಮಾಡಿ ತಳವೃತ್ತಿಯನಲ್ಲಿಗೆ ಮೂಡಗೇರಿಗು
ಮ್ಮು ಂಗೊಳನಾದಿಯಾಗೆ ನೆಗಳ್ದಿಟ್ಟಗೆ ಗಾವರಿವಾಡಮೆಂಬ ಬಾ
ಡಂಗಳ ಶಾಸನಂ ಬೆರಸು ಸರ್ವ್ವ ನಮಸ್ಯಮಿವೆಂದು ಬಿಟ್ಟುಕೊ
ಟ್ಟಂ ಗುಣಕೀರ್ತ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಗ್ಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿನುತ್ತಮ ದಾನಶಕ್ತಿಯಿಂ ॥

[ಎ. ಇ.೧೫, ೨೩. ೧೦೭೧–೭೨. ಗಾರವಾಡ (ಧಾಜಿ/ಗದಗ ತಾ) ಪು, ೩೩೭–೪೬. ಸಾಲು; ೧೫–೨೦]

೨೭. ಶ್ರೀಪುರುಷನ ಮಗ ರಣವಿಕ್ರಮನ ಮಗನಾದ ರಾಚಮಲ್ಲ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯನು ತಮಿಳುನಡಿನ ವಲ್ಲಿಮಲೈ ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಸದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು.

ಬಸದಿಗಳು ಜೈನಧರ್ಮದ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿವೆ. ಜೈನಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಾಂಘಿಕ– ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸ್ವರೂಪ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ ಈ ಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳು ಕಾರಣವಾದವು .ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುಗಳು ಬಸದಿಗಳು. ಜೈನಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಜಿನಾಲಯಗಳು ಜೈನಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಜಿನಾಲಯಗಳು ಜೈನಧರ್ಮದ ಎರಡು ಮುಖಗಳು ಪರಸ್ಪರಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿ ಬಸದಿಗಳೂ ಬಸದಿಗಳೂ ಬಸದಿಯೊಡೆಯರೂ ಪೂರಕ ಪ್ರೇರಕ ಪೋಷಕ ಆಗಿದ್ದುದನ್ನು ಗುರುತು .ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನಗಳು ಶ್ರುತ ಪಡಿಸಿವೆ, ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧ ಇರುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಸದಿ ಮತ್ತು ಜೈನಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಗಣಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆಚಾರ್ಯಸಂಘ ಚಾತುರ್ಮಾಸಕ್ಕಾಗಿ ನಾನಾ ಬಸದಿಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತಾಗಲಂತೂ ಜಿನಾಲಯಗಳು ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಜನಾಲಯಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ಪೂಜಾಸಂಪ್ರದಾಯದ ಉಗಮಕ್ಕೂ ಇವೇ ಜನ್ಮ ಸ್ಥಳ.

ದಾನದತ್ತಿಗಳಿದ್ದ ಬಸದಿಗಳು ಬಿಳಗಿದ್ದವು; ರಕ್ಷಿತರ ರಕ್ಷಕರ ರಕ್ಷಣೆ ಇಲ್ಲದಾಗ ಸೊರಗಿದವು, ಪಾಳು ದೇಗುಲಗಳಾದವು.

ಗಂಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹರಸಿ ದಾರಿ ತೋರಿದ ಕ್ರಾಣೂರ್ ಗಣ-ದ ಮುನಿವಂಶದ ಮಹಾನ್ ಆಚಾರ್ಯ ಸಿಂಹಣಂದಿ ಮುನಿಯ ಉಪದೇಶದಂತೆ ದಡಿಗ ಮಾಧವರ ಕಾಲದಿಂದ ಗಂಗ ಮನೆತನದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಆದ್ಯ ತೀರ್ಥಂಕರಿಗೆ ಜೈನಧರ್ಮವನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಧರ್ಮವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪುರಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಅವಿನೀತ, ದುರ್ವಿನೀತ, ಶಿವಮಾರ, ಶ್ರೀಪುರುಷ, ಮುತ್ತರಸ, ಸೈಗೊಟ್ಟ ಶಿವಮಾರ, ದುಗ್ಗಮಾರ ಎರೆಯಪ್ಪ, ನೀತಿಮಾರ್ಗ, ಬೂತುಗ, ಮರುಳ, ಮಾರಸಿಂಹ, ರಾಚಮಲ್ಲ, ರಕ್ಕಸಗಂಗ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬಸದಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಮಾನಸ್ತಂಭಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಜೈನಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರೋ ಡಿಮಟ್ಟು ತ್ರೋ ರಿದರು, ಮಾನಸ್ತಂಭಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು, ಜೈನಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರೋ ಡಿಮಟ್ಟು ಪ್ರೋ ರಿಮಟ್ಟು ತ್ರೋ ರಿದರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಶಾಸನಗಳ ಆಧಾರಗಳೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಹೇಳಿಕೆಗಳೂ ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿ ವಿಪುಲವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿವೆ. ಜೈನಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ, ಜೈನವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ, ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಜೈನ ಪರಂಪರೆಯ ಮುಂದುವರಿಕೆಗೆ ಗಂಗರ ಕೊಡುಗೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದು.